

HOTĂRÂREA CURȚII

11 ianuarie 2000*

**Regatul Țărilor de Jos și Gerard van der Wal
împotriva
Comisiei Comunităților Europene**

„Recurs - Acces la informație - Decizia Comisiei 94/90/CECA, CE, Euratom - Sfera de aplicare a excepției referitoare la protecția interesului public - Motivare insuficientă - Articolul 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale - Principiile egalității părților și dreptului la apărare”

În cauzele conexe C-174/98 P și C-189/98 P,

Regatul Țărilor de Jos, reprezentat de domnul M. A. Fierstra și doamna C. Wissels, consilieri juridici adjuncți în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg la sediul Ambasadei Țărilor de Jos, 5, rue C. M. Spoo,

recurent în cauza C-174/98 P și
intervenient în primă instanță,

Gerard van der Wal, cu domiciliul în Crainhem (Belgia), reprezentat de L. Y. J. M. Parret, cu domiciliul ales în Luxemburg la cabinetul lui A. May, 31, Grand-Rue,

recurent în cauza C-189/98 P și
reclamant în primă instanță,

având ca obiect un recurs formulat împotriva Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene (Camera a patra) din 19 martie 1998, Van der Wal/Comisia (T-83/96, Rec., p. II-545) pentru anularea acestei hotărâri,

cealaltă parte la procedură fiind:

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de domnii W. Wils și U. Wölker, membri ai Serviciului juridic, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg la domnul C. Gómez de la Cruz, membru al aceuiași serviciu, Centre Wagner, Kirchberg,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, J. C. Moitinho de Almeida (raportor), D. A. O. Edward și L. Sevón, președinți de cameră, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, G. Hirsch, H. Ragnemalm și M. Wathelet, judecători,

avocat general: domnul G. Cosmas,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

* Limba de procedură: olandeza.

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea susținerilor orale ale părților în ședința din 11 mai 1999,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 iulie 1999,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin cererile depuse la grefa Curții la 11 și, respectiv, 19 mai 1998, Regatul Țărilor de Jos (cauza C-174/98 P) și domnul Van der Wal (cauza C-189/98 P) au introdus, în temeiul articolului 49 din Statutul CE al Curții de Justiție, un recurs împotriva Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță din 19 martie 1998, Van der Wal/Comisia (T-83/96, Rec., p. II-545, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care acesta a respins cererea de anulare a Deciziei Comisiei din 29 martie 1996 de refuzare a accesului la anumite documente (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

Acțiunea în fața Tribunalului

- 2 În ceea ce privește cadrul juridic, Tribunalul a constatat:
 - „1 În Actul final al Tratatului privind Uniunea Europeană, semnat la Maastricht la 7 februarie 1992, statele membre au inclus o declarație (nr. 17) privind dreptul de acces la informații, formulată după cum urmează:

«Conferința consideră că transparența procesului decizional consolidează caracterul democratic al instituțiilor, precum și încrederea publicului în administrație. În consecință, conferința recomandă Comisiei să prezinte Consiliului, în 1993 cel târziu, un raport referitor la măsurile privind creșterea accesului publicului la informațiile de care dispun instituțiile».
 - 2 În urma acestei declarații, Comisia a publicat Comunicarea 93/C 156/05 privind accesul publicului la documentele instituțiilor, pe care a trimis-o la 5 mai 1993 Consiliului, Parlamentului și Comitetului Economic și Social (JO C 156, p. 5). La 2 iunie 1993, Comisia a adoptat Comunicarea 93/C 166/04 privind transparența în Comunitate (JO C 166, p. 4).
 - 3 În cadrul acestor etape preliminare pentru punerea în aplicare a principiului transparenței, Consiliul și Comisia au aprobat la 6 decembrie 1993 Codul de conduită privind accesul public la documentele Consiliului și ale Comisiei (JO 1993, L 340, p. 41, denumit în continuare „cod de conduită”), vizând stabilirea principiilor care reglementează accesul la documentele deținute de aceste instituții.
 - 4 Pentru a asigura punerea în aplicare a acestui angajament, Comisia a adoptat la 8 februarie 1994, în baza articolului 162 din Tratatul CE, Decizia 94/90/CECA, CE, Euratom, privind accesul public la documentele Comisiei (JO L 46, p. 58, denumită în continuare „Decizia 94/90”). Articolul 1 din această decizie adoptă în mod oficial codul de conduită al cărui text este anexat la decizie.

5 Codul de conduită, astfel cum a fost adoptat de Comisie, enunță următorul principiu general:

«Publicul va avea de cel mai larg acces posibil la documentele deținute de Comisie și de Consiliu.» [traducere neoficială]

6 În acest scop, codul de conduită definește termenul „document” ca fiind „orice text scris, indiferent de suport, care conține date existente și este deținut de Comisie sau Consiliu”. [traducere neoficială]

7 După ce a prezentat pe scurt principiile care reglementează introducerea și procesarea cererilor de acces la documente, codul de conduită descrie procedura care trebuie urmată în cazul în care se intenționează respingerea unei cereri de acces la documente, după cum urmează:

«În cazul în care serviciile competente ale instituției în cauză intenționează să îi propună acestei instituții să refuze cererea persoanei interesate, acestea o informează cu privire la intenția lor, indicându-i că dispune de un termen de o lună pentru formularea unei cereri de confirmare adresate instituției respective în vederea revizuirii acestei poziții, în lipsa căreia se va considera că a renunțat la cererea inițială.

Dacă se prezintă o asemenea cerere confirmativă și dacă instituția în cauză decide să refuze comunicarea documentului, această decizie, care trebuie să fie adoptată în luna următoare depunerii cererii de confirmare, se comunică în scris și în cel mai scurt timp solicitantului. Aceasta trebuie să fie motivată în mod corespunzător și să indice căile de atac posibile, și anume acțiunile în justiție și plângerea depusă la Ombudsman, în condițiile prevăzute la articolul 173 și respectiv 138 E din Tratatul de instituire a Comunității Europene.» [traducere neoficială]

8 Codul de conduită enumeră circumstanțele care pot fi invocate de o instituție pentru a justifica respingerea unei cereri de acces la documente, după cum urmează:

„Instituțiile refuză accesul la orice document a cărui divulgare ar putea aduce atingere:

— protecției interesului public (securitate publică, relații internaționale, stabilitate monetară, proceduri judiciare, activități de inspecție și de investigare),

— protecției persoanei și vieții private,

— protecției secretului comercial și industrial,

— protecției intereselor financiare ale Comunității,

— protecției confidențialității solicitate de persoana fizică sau juridică ce a furnizat informația sau solicitate de legislația statului membru care a furnizat informația.

De asemenea, acestea pot refuza accesul pentru a asigura protejarea interesului instituției în ceea ce privește confidențialitatea deliberărilor sale.” [traducere neoficială]

9 În 1993, Comisia a adoptat Comunicarea 93/C 39/05 privind cooperarea dintre Comisie și instanțele naționale în aplicarea articolelor 85 și 86 din Tratatul CE (JO C 39, p. 6, denumită în continuare «comunicare»)...” [traducere neoficială]

3 În ceea ce privește faptele, din hotărârea atacată rezultă:

„10 Al XXIV-lea *Raport privind politica în domeniul concurenței* (1994) (denumit în continuare «al XXIV-lea Raport») afirmă că Comisia a primit din partea instanțelor naționale un anumit număr de întrebări...

11 Prin scrisoarea din 23 ianuarie 1996, reclamantul, în calitate de avocat și membru al unei firme care se ocupă de cazuri care ridică probleme legate de concurența la nivel comunitar, a solicitat copii ale unor scrisori de răspuns ale Comisiei la aceste întrebări, și anume:

1) scrisoarea Directorului General al Direcției Generale Concurență (DG IV) din 2 august 1993, adresată Oberlandesgericht de Düsseldorf, referitoare la compatibilitatea unui acord de distribuție cu Regulamentul (CEE) nr. 1983/83 al Comisiei din 22 iunie 1983 privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din tratat în privința categoriilor de acorduri de distribuție exclusivă (JO 173, p. 1, denumit în continuare «Regulamentul nr. 1983/83»);

2) scrisoarea din 13 septembrie 1994 a domnului Van Miert, membru al Comisiei, adresată Tribunal d'instance din St Brieuc, referitoare la interpretarea Regulamentului nr. 26 al Consiliului din 4 aprilie 1962 de aplicare a anumitor reguli de concurență în domeniul producției și comercializării de produse agricole (JO 1962, 30, p. 993, denumit în continuare «Regulamentul nr. 26»);

3) scrisoarea Comisiei trimisă în primul trimestru al anului 1995 la Cour d'appel (Curtea de Apel) din Paris, care îi solicitase avizul privind clauzele contractuale referitoare la obiectivele de vânzare ale comercianților de autovehicule, în lumina articolului 85 alineatul (1) din tratat și a Regulamentului (CEE) nr. 123/85 al Comisiei din 12 decembrie 1984 privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din Tratatul CEE în cazul anumitor categorii de acorduri de distribuție și reparații de autovehicule (JO 1985, L 15, p. 16, denumit în continuare «Regulamentul nr. 123/85»).

12 Prin scrisoarea din 23 februarie 1996, Directorul General al DG IV a respins cererea reclamantului pe motiv că divulgarea scrisorilor solicitate ar prejudicia «protecția interesului public (proceduri judiciare)». Acesta a explicat:

„[...] Atunci când Comisia răspunde la întrebări care i-au fost adresate de instanțe naționale sesizate cu privire la o cauză în scopul soluționării unui litigiu, Comisia intervine cu titlu de «amicus curiae». Aceasta trebuie să arate o atitudine rezervată nu numai în ceea ce privește acceptarea modului în care îi sunt adresate întrebările trimise, ci și în ceea ce privește utilizarea de către Comisie a răspunsurilor la întrebările respective.

Consider că, odată trimise răspunsurile, acestea fac parte integrantă din procedură și se află în mâinile instanței care a adresat întrebarea. Elementele, atât de drept, cât și de fapt, din cadrul răspunsurilor, trebuie [...] să fie analizate în cadrul procedurii în curs, ca parte din dosarul instanței naționale. Comisia a trimis răspunsurile sale instanței naționale, iar chestiunea publicării și/sau comunicării acestor informații unor terțe persoane este în primul rând de competența instanței naționale căreia i se adresează răspunsul.

[...]"

- 13 Directorul General a invocat, de asemenea, necesitatea de a păstra o relație de încredere între, pe de o parte, puterea executivă a Comunității și, pe de altă parte, autoritățile judiciare naționale ale statelor membre. Astfel de considerente, valabile în toate cazurile, trebuie să se aplice în speță cu atât mai mult cu cât în cazurile în care a fost consultată Comisia nu s-a pronunțat o hotărâre definitivă.
- 14 Prin scrisoarea din 29 februarie 1996, reclamantul a adresat o cerere de confirmare Secretariatului General al Comisiei susținând, în special, că nu vedea cum putea fi compromisă derularea procedurilor naționale dacă terții luau cunoștință de informațiile cu caracter neconfidențial pe care Comisia le furnizase instanței naționale în cadrul aplicării dreptului comunitar în domeniul concurenței.
- 15 Prin scrisoarea din 29 martie 1996 (denumită în continuare «decizia în litigiu»), Secretarul General al Comisiei a confirmat decizia adoptată de DG IV „pe motiv că divulgarea răspunsurilor ar putea aduce atingere protecției interesului public, mai precis bunei administrări a justiției”. Acesta a continuat după cum urmează:

«[...] divulgarea răspunsurilor solicitate, care constau în analize juridice, ar risca să submineze relațiile și cooperarea necesară între Comisie și instanțele naționale. Este evident că o instanță care a adresat o întrebare Comisiei, mai ales una care se referă la o cauză pendinte, nu ar aprecia divulgarea răspunsului care i-a fost comunicat.

[...]»

- 16 Secretarul General a adăugat că procedura în speță era foarte diferită de procedura menționată la articolul 177 din tratat, la care făcuse trimitere reclamantul în cererea sa de confirmare.” [traducere neoficială]
- 4 În acest context, domnul Van der Wal a introdus, la 29 mai 1996, o acțiune în anularea deciziei în litigiu, prin care i se refuza accesul la scrisorile menționate anterior.
- 5 Prin Ordonanța din 9 decembrie 1996, Tribunalul a admis guvernul olandez ca intervenient în sprijinul pretențiilor domnului Van der Wal.

Recursul

- 6 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea. Guvernul olandez și domnul Van der Wal au introdus, fiecare, un recurs întemeiat pe următoarele motive, respectiv:
- încălcarea Deciziei 94/90 și a dispozițiilor coroborate ale articolelor 33 și 44 din Statutul CE al Curții de Justiție;
 - încălcarea Deciziei 94/90, a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „CEDO”), a obligației de motivare, precum și a principiilor egalității părților și dreptului la apărare.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea Deciziei 94/90

Hotărârea Tribunalului

- 7 Pentru a ajunge la concluzia conform căreia Comisia s-a bazat în mod corect pe protecția interesului public pentru a refuza accesul la documentele în cauză, Tribunalul și-a întemeiat

raționamentul pe articolul 6 din CEDO. În această privință, Tribunalul a precizat, la punctul 47 din hotărârea atacată, că „Dreptul oricărei persoane de a fi ascultată în mod echitabil de un tribunal independent implică, în special, faptul că atât instanțele naționale, cât și cele comunitare trebuie să aibă libertatea de a aplica propriul regulament de procedură în ceea ce privește competențele judecătorului, desfășurarea procedurii în general și confidențialitatea actelor aflate la dosar în special”. [traducere neoficială] Acesta a adăugat:

„48 Excepția de la principiul general al accesului la documentele Comisiei, întemeiată pe protecția interesului public atunci când documentele în cauză sunt legate de o procedură judiciară, consacrată în Decizia 94/90, are ca obiect garantarea respectării generale a acestui drept fundamental. Sfera de aplicare a acestei excepții nu poate fi limitată, prin urmare, numai la protecția intereselor părților în cadrul unei proceduri judiciare specifice, ci se extinde și la autonomia procedurală a instanțelor naționale și comunitare menționate anterior (a se vedea punctul precedent).

49 Sfera de aplicare a acestei excepții trebuie așadar să îi permită Comisiei să o invoce chiar și atunci când nu este ea însăși parte la o procedură judiciară care justifică, în speță, protecția interesului public.

50 În această privință, trebuie să se facă distincție între documentele redactate de Comisie exclusiv în scopul unei anumite proceduri judiciare, ca de exemplu scrisorile din speță, și alte documente care există independent de o astfel de procedură. Aplicarea excepției întemeiate pe protecția interesului public nu poate fi justificată decât în privința primei categorii de documente, având în vedere că decizia de acordare sau refuzare a accesului la astfel de documente este numai de competența instanței naționale în cauză, în conformitate cu justificarea intrinsecă a excepției întemeiate pe protecția interesului public în cadrul unei proceduri judiciare (a se vedea punctul 48 de mai sus).

51 Atunci când, în cadrul unei proceduri judiciare aflate pe rolul său, o instanță națională solicită anumite informații Comisiei în baza cooperării prevăzute de comunicare, răspunsul Comisiei este furnizat în mod expres în scopul procedurii judiciare în cauză. În astfel de circumstanțe, trebuie să se considere că protejarea interesului public impune Comisiei să refuze accesul la aceste informații și, prin urmare, la documentele care le conțin, având în vedere că decizia privind accesul la astfel de informații aparține exclusiv instanței naționale în cauză, pe baza dreptului său procesual național, atâta vreme cât este pendinte procedura judiciară care a condus la includerea acestora într-un document al Comisiei.

52 În speță, reclamantul a solicitat prezentarea a trei scrisori, toate referitoare la proceduri judiciare pendinte; acesta nu a pretins că scrisorile respective reproduceau pur și simplu informații accesibile prin alte mijloace, în baza dispozițiilor Deciziei 94/90. În această privință, trebuie subliniat faptul că prima scrisoare privea compatibilitatea unui acord de distribuție cu Regulamentul nr. 1983/83, a doua privea aplicarea Regulamentului nr. 26 și a treia privea interpretarea Regulamentului nr. 123/85 (a se vedea punctul 11 de mai sus). Aceste scrisori priveau, prin urmare, probleme de drept ridicate în cadrul unor proceduri specifice pendinte.” [traducere neoficială]

Argumentele părților

- 8 Recurenții susțin, în esență, că excepția privind interesul public nu permite excluderea unei întregi categorii de documente din sfera de aplicare a Deciziei 94/90. Această excepție ar impune Comisiei să verifice pentru fiecare document în parte dacă, având în vedere

informațiile pe care le conține, divulgarea acestuia poate efectiv să aducă atingere interesului public. Interpretarea dată de Tribunal Deciziei 94/90 ar fi o interpretare extensivă care nu are nicio bază juridică și aduce atingere aplicării uniforme a dreptului comunitar.

- 9 În ceea ce privește principiul autonomiei procedurale pe care hotărârea atacată îl deduce din articolul 6 din CEDO, recurenții susțin că Tribunalul nu a explicat în ce măsură independența instanțelor naționale ar putea fi pusă în discuție în cazul în care Comisia ar fi obligată să verifice, în fiecare caz în parte, dacă divulgarea unui document era de natură să aducă atingere interesului public. În această privință, recurenții precizează că hotărârea atacată nu conține explicații referitoare la limitarea principiului autonomiei procedurale numai la documentele stabilite de Comisie în scopul unei anumite proceduri, atâta vreme cât această procedură este pendinte.
- 10 Comisia susține că principiul autonomiei procedurale, pe care s-a bazat Tribunalul pentru a interpreta Decizia 94/90, trebuie să fie înțeles în lumina jurisprudenței Curții, conform căreia cooperarea dintre Comisie și instanțele naționale în scopul aplicării articolului 85 alineatul (1) și a articolului 86 din Tratatul CE [devenite articolul 81 alineatul (1) CE și articolul 82 CE] are loc în limitele dreptului procesual național în vigoare (Hotărârea din 28 februarie 1991, Delimitis, C-234/89, Rec., p. I-935, punctul 53). În cadrul acestei cooperări, rolul Comisiei este secundar: este de competența instanței naționale să hotărască, în primul rând, dacă este necesar să se adreseze Comisiei, apoi, întrebările pe care i le adresează și, în cele din urmă, ce acțiuni trebuie întreprinse în baza răspunsurilor obținute. Conform Comisiei, din considerentele precedente rezultă că îi revine exclusiv instanței naționale sarcina de a stabili, în baza dreptului procesual intern, dacă, în ce moment și în ce condiții răspunsul Comisiei poate fi divulgat terților.
- 11 Comisia adaugă că referirea la CEDO, în cadrul hotărârii atacate, constituie doar un element în sprijinul principiului autonomiei procedurale, conform căruia atât instanțele naționale, cât și cele comunitare, trebuie să aibă libertatea de a aplica propriul regulament de procedură în ceea ce privește competențele judecătorului, desfășurarea procedurii în general și confidențialitatea actelor aflate la dosar în special. Dacă s-ar elimina punctele 45 și 46 din hotărârea atacată, aceasta ar rămâne neschimbată în privința fondului. Limitarea aplicată principiului în cauză de către Tribunal, în sensul că acesta se aplică numai documentelor redactate de Comisie în scopul unei anumite proceduri și perioadei în care procedura în cauză este pendinte, corespunde unei opinii incidentale, care, în plus, nu este formulată atât de categoric pe cât pretind recurenții.
- 12 Prin urmare, conform Comisiei, Decizia 94/90 trebuie interpretată în lumina considerentelor precedente. Excepția întemeiată pe protecția interesului public (proceduri judiciare) cuprinde toate cazurile în care divulgarea documentelor în cauză este de competența instanțelor naționale, în temeiul propriului regulament de procedură.
- 13 În ceea ce privește argumentul conform căruia interpretarea Deciziei 94/90 aplicată de Tribunal ar aduce atingere aplicării uniforme a dreptului comunitar, Comisia pretinde că aplicarea deciziei în cauză rămâne aceeași și că aplicarea diverselor norme naționale este cea care poate determina acordarea accesului la documente în anumite state membre și nu în altele.

Constatările Curții

- 14 După ce a dedus din articolul 6 din CEDO că dreptul oricărei persoane de a fi ascultată în mod echitabil de către un tribunal independent implică, în special, faptul că atât instanțele

naționale, cât și cele comunitare, trebuie să aibă libertatea de a aplica propriul regulament de procedură în ceea ce privește competențele judecătorului, desfășurarea procedurii în general și confidențialitatea actelor aflate la dosar în special, Tribunalul a constatat, la punctul 48, că „Excepția de la principiul general al accesului la documentele Comisiei, întemeiată pe protecția interesului public atunci când documentele în cauză sunt legate de o procedură judiciară, consacrată în Decizia 94/90, are ca obiect garantarea respectării generale a acestui drept fundamental”. [traducere neoficială]

- 15 Conform hotărârii atacate, principiul autonomiei procedurale astfel dedus din articolul 6 din CEDO nu privește, totuși, toate documentele din cadrul procedurii. Acesta se aplică numai documentelor redactate de Comisie exclusiv în scopul unei anumite proceduri judiciare, fiind astfel excluse celelalte documente care există independent de o astfel de procedură (punctul 50), și doar atâta vreme cât cauza este pendinte (punctul 51).
- 16 În ceea ce privește documentele aflate sub incidența principiului autonomiei procedurale astfel conceput, este exclusiv de competența instanțelor naționale să se pronunțe asupra cererilor de acces la documentele în cauză, în baza dreptului procesual național (punctul 51).
- 17 Este adevărat că principiul general de drept comunitar, conform căruia orice persoană are dreptul la un proces echitabil, care se inspiră din articolul 6 din CEDO (a se vedea, în special, Hotărârea din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctele 20 și 21), implică dreptul la un tribunal independent, în special față de puterea executivă (a se vedea, în acest sens, în special, CEDO, Hotărârea De Wilde, Ooms și Versyp din 18 iunie 1971, seria A nr. 12, § 78). Cu toate acestea, nu se poate deduce din acest drept că instanța sesizată cu privire la un litigiu este, în mod necesar, singura abilitată să acorde accesul la documentele din cadrul procedurii judiciare în cauză. Un astfel de principiu general nu se poate deduce nici din tradițiile constituționale comune statelor membre.
- 18 Competența de a acorda un astfel de acces nu se poate deduce nici din articolul 6 din CEDO, chiar și limitat la documentele întocmite în vederea procedurii judiciare în cauză.
- 19 În plus, riscurile de a aduce atingere independenței instanței sunt luate în considerare suficient în Decizia 94/90 și prin protecția jurisdicțională la nivel comunitar în privința actelor Comisiei prin care se acordă acces la documentele pe care le deține.
- 20 Pentru a stabili în ce condiții Comisia trebuie, în cadrul cooperării sale cu instanțele naționale în vederea aplicării de către acestea din urmă a articolelor 85 și 86 din tratat, să refuze accesul la documentele pe care le deține, pe motiv că există riscul de a aduce atingere interesului public în sensul Deciziei 94/90, este necesar să se ia în considerare modul în care funcționează în practică această cooperare.
- 21 Astfel cum rezultă din comunicare, aceste instanțe pot avea nevoie de informații de ordin procedural „care să le permită să stabilească dacă o anumită cauză este în curs de soluționare în fața Comisiei, dacă o anumită cauză a făcut obiectul unei notificări sau dacă aceasta a deschis în mod oficial o procedură sau dacă aceasta s-a pronunțat deja printr-o decizie oficială ori prin intermediul unei scrisori administrative trimise de serviciile sale. Dacă este necesar, instanțele naționale pot solicita Comisiei, de asemenea, un aviz privind termenele probabile de acordare sau de refuzare a unei excepții individuale pentru acordurile sau practicile notificate, cu scopul de a stabili condițiile unei eventuale decizii de suspendare a judecării sau necesitatea de a adopta măsuri provizorii” (punctul 37 din comunicare). [traducere neoficială]

- 22 În plus, în conformitate cu punctul 38 din comunicare, acestea pot consulta Comisia cu privire la probleme de drept în cazul în care aplicarea articolelor 85 și 86 din tratat le cauzează dificultăți specifice. Este vorba, în special, de condițiile de aplicare a acestor articole referitoare la efectul asupra comerțului dintre statele membre și la caracterul apreciabil al restrângerii concurenței care rezultă din practicile enumerate în aceste dispoziții. În plus, în cazul în care instanțele naționale au îndoieli privind posibilitatea ca o înțelegere contestată să beneficieze de o exceptare individuală, acestea îi pot solicita Comisiei să le comunice un aviz provizoriu.
- 23 În cele din urmă, din punctul 40 din comunicare reiese că instanțele naționale pot obține informații de la Comisie în ceea ce privește datele factuale: statistici, studii de piață și analize economice.
- 24 Din considerentele precedente rezultă că documentele furnizate de Comisie instanțelor naționale sunt adesea documente pe care aceasta le deținea deja sau documente care, deși sunt redactate în vederea unei anumite proceduri, fac referire pur și simplu la primele documente sau în care Comisia se limitează la a emite o opinie cu caracter general, independent de datele referitoare la cauza pendinte în fața instanței naționale. În privința acestor documente, Comisia trebuie să aprecieze, în fiecare caz în parte, dacă acestea intră sub incidența excepțiilor enumerate în codul de conduită adoptat prin Decizia 94/90.
- 25 Documentele furnizate de Comisie pot conține, de asemenea, analize juridice sau economice, care sunt elaborate pe baza datelor oferite de instanța națională. În aceste situații, Comisia acționează ca un consilier juridic sau economic al instanței naționale, iar documentele redactate în această calitate trebuie să se supună normelor naționale de procedură la fel ca și orice altă expertiză, în special în ceea ce privește divulgarea acestora.
- 26 În astfel de situații, dreptul național se poate opune divulgării documentelor în cauză și respectarea acestui drept poate fi considerată un interes public demn de a fi protejat în temeiul excepțiilor prevăzute în Decizia 94/90.
- 27 Totuși, acest lucru nu este suficient pentru a scuti în totalitate Comisia de obligația sa de a divulga documentele respective. În măsura în care Comisia deține astfel de documente, acestea intră sub incidența Deciziei 94/90, care prevede cel mai larg acces posibil pentru public. Prin urmare, o excepție de la acest drept de acces trebuie interpretată și aplicată cu strictețe.
- 28 În consecință, Comisia nu trebuie să se mulțumească să refuze orice cerere având ca obiect accesul la documentele în cauză. Respectarea normelor naționale de procedură este garantată suficient în cazul în care Comisia se asigură că divulgarea documentelor nu constituie o încălcare a dreptului național. În cazul în care are îndoieli, aceasta consultă instanța națională și refuză accesul numai în cazul în care această instanță se opune divulgării documentelor.
- 29 În plus, datorită acestei proceduri, nu mai este necesar ca reclamantul să se adreseze întâi instanței naționale competente și ulterior Comisiei, dacă această instanță consideră că dreptul procesual național nu se opune divulgării documentelor solicitate, ci apreciază că aplicarea normelor comunitare poate conduce la o soluție diferită. Prin urmare, această procedură respectă, de asemenea, cerințele unei bune administrări.
- 30 Din considerentele precedente rezultă că, prin interpretarea Deciziei 94/90 în sensul că excepția întemeiată pe protecția interesului public în cadrul unei proceduri judiciare obligă Comisia să refuze accesul la documentele pe care le-a redactat numai în scopul unei astfel de

proceduri, Tribunalul a comis o eroare de drept, astfel încât motivul întemeiat pe încălcarea deciziei în cauză este fondat.

- 31 În conformitate cu articolul 54 din Statutul CE al Curții de Justiție, în cazul în care recursul este întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. În acest caz, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul, atunci când acesta este în stare de judecată. Astfel este situația în speță.

Ațiunea în anulare introdusă în fața Tribunalului împotriva deciziei în litigiu

- 32 Din punctele 14–29 din prezenta hotărâre rezultă că, în cazul în care Comisia a fost sesizată cu o cerere de acces la documente pe care le-a furnizat unei instanțe naționale în cadrul cooperării sale cu instanțele naționale în scopul aplicării articolelor 85 și 86 din tratat, aceasta trebuie să verifice dacă documentele respective constituie analize juridice sau economice în sensul punctului 25 din prezenta hotărâre. Dacă este vorba de astfel de documente, Comisia trebuie să se asigure că divulgarea acestora nu contravine dreptului național. În cazul în care are nelămuriri, aceasta consultă instanța națională și refuză accesul numai în cazul în care instanța se opune divulgării documentelor respective.
- 33 Rezultă că, prin refuzarea accesului la documentele solicitate fără a verifica dacă acestea constituiau analize juridice sau economice elaborate pe baza unor date furnizate de instanța națională și, în acest caz, fără a se asigura că divulgarea lor nu contravenea dreptului național, Comisia a încălcat Decizia 94/90, astfel încât decizia în litigiu trebuie să fie anulată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 34 În conformitate cu articolul 122 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, atunci când recursul este fondat iar Curtea soluționează ea însăși în mod definitiv litigiul, aceasta se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, care se aplică procedurii de recurs în temeiul articolului 118, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Alineatul (4) din același articol prevede că statele membre și instituțiile care intervin în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată. Întrucât a căzut în pretenții, se impune obligarea Comisiei la suportarea, în afara propriilor cheltuieli de judecată, a tuturor cheltuielilor de judecată efectuate, atât în cadrul procedurii în fața Tribunalului, cât și în cadrul procedurii în fața Curții, de către recurenții din cadrul acestui recurs, precum și de domnul Van der Wal, în calitate de intervenient în cauza C-174/98 P. Regatul Țărilor de Jos va suporta propriile cheltuieli de judecată, în calitate de intervenient în cauza T-83/96, aferente procedurii în fața Tribunalului și, în calitate de intervenient în cauza C-189/98 P, aferente prezentei proceduri.

Pentru aceste motive,

CURTEA

hotărăște:

- 1) Anulează Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 19 martie 1998, Van der Wal/Comisia (T-83/96).**
- 2) Anulează Decizia Comisiei din 29 martie 1996 de refuzare a accesului la anumite documente.**

- 3) **Obligă Comisia Comunităților Europene la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.**
- 4) **Regatul Țărilor de Jos suportă propriile cheltuieli de judecată, în calitate de intervenient în cauza T-83/96, aferente procedurii în fața Tribunalului, și, în calitate de intervenient în cauza C-189/98 P, aferente prezentei proceduri.**

Rodríguez Iglesias	Moitinho de Almeida		
Edward	Sevón	Kapteyn	Gulmann
Hirsch	Ragnemalm	Wathelet	

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 11 ianuarie 2000.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias